

Obsah

Předmluva sira Davida Attenborougha

10

Země a její oceány

12

1

PLANETA VODY

14

Tak jsme si zvykli na vodu tekoucí po pouhém otočení kohoutku, že snadno zapomínáme, jak je pro život na Zemi nepostradatelná. Voda nahromaděná v obrovských oceánských pánvích ovlivňuje teplotu planety a řídí její podnebí, stejně jako zaručuje život většiny společenství rostlin a živočichů.

1.1 Vodní svět

1.2 Přírodní síly

1.3 Život v moři

2

ŽIVOT NA OKRAJI

58

Při okrajích oceánu, kde se moře střetává se souší, žijí někteří z nejúspěšnějších obyvatel oceánů. Od písčných pláží po skalnatá pobřeží a říční estuáry, vlny a počasí neustále břehy opracovávají. Ačkoli sem mnozí tvorové přicházejí, aby se rozmnožovali, stálých obyvatel není mnoho. To proto, že k životu tady je zapotřebí tvrdosti a přizpůsobivosti, zaručující přežití v neustálém střídání přílivu a odlivu, jež mění dennodenně jejich životní prostředí.

2.1 Dynamická hranice

2.2 Přežívání na pobřeží

2.3 Potřeba rozmnožování

Obsah

3

TROPICKÁ MOŘE

100

Teplé vody tropů jsou poměrně chudé na živiny a kyslík, takže značná rozloha mělčin zůstává neplodná a pustá. Ovšem v určitých oblastech s příhodnými podmínkami, na podmořských loukách, v mangrovech a v nejpestřejších společenstvech teplých moří – korálových útesech, lze najít množství života. Účinná recyklace živin v těchto prostředích je zárukou jejich rozkvětu.

- 3.1 Korálové útesy
- 3.2 Ústa útesu
- 3.3 Sex na útesu
- 3.4 Mangrovy a mořské louky

4

MOŘE MÍRNÉHO PÁSMA

154

Zelené, na řasy bohaté vody světového mírného pásma patří k nejproduktivnějším prostředím na planetě. Tyto plochy, ovládané ročními dobami, prožívají každoroční střídání rozvoje a úpadku, které závisí na růstu planktonu. Jeho bohatství přiměje mnoho živočichů k cestování do dálky tisíců kilometrů, aby je mohli spást. Vody mírného pásma jsou také domovem většiny mořských řas a podmořské útesy jsou obsazeny bezobratlými natolik, že se barvitostí vyrovnají korálovým útesům.

- 4.1 Nejbohatší moře
- 4.2 Rozvoj planktonu
- 4.3 Podmořské pralesy
- 4.4 Živé dno

5

ZMRZLÁ MOŘE

212

Okraj ledových moří Arktidy a Antarktidy přitahuje překvapivé množství ptáků, ploutvonožců a kytovců. Avšak většina těchto tuláků odsud odchází s každoročním narůstáním ledu na podzim, jenom hrstka se dokáže vypořádat s krutými polárními zimami.

- 5.1 Polární oblasti
- 5.2 Antarktická divočina
- 5.3 Arktická divočina

OTEVŘENÝ OCEÁN

260

Většina této zdánlivě nekonečné divočiny je opravdovou mořskou pouští, ale může za správných podmínek prodělat pravé výbuchy neuvěřitelné produktivity života. Je to svět věčného pohybu – plankton se neustále stěhuje z tmavých hloubek na povrch a zpět a mnozí z nejsilnějších mořských lovců křížují tato bezbřehá moře při hledání kořisti. Prosté nalezení potravy však nestačí, mnohé z těchto druhů musí zajistit přežití svého potomstva v tom nejnevhodnějším prostředí.

6.1 Širý modrý oceán

6.2 Unášení oceánem

6.3 Oceánští lovci

6.4 Zrození v oceánu

HLUBINY OCEÁNU

312

Pod hranicí 150 m již není dostatek světla pro fotosyntézu, a právě tam začíná hluboký oceán. Je to daleko nejprostornější životní prostředí na Zemi, ale také jedno z těch, o nichž víme nejméně, protože obrovský tlak a trvalá temnota mimořádně ztěžují výzkum. Donedávna jsme si mysleli, že tam je naprostá pustina, nyní však víme, že v těchto nehostinných vodách žije pestré společenstvo mimořádných bytostí, které se nejrůznějšími způsoby adaptovaly na život v tomto obtížném prostředí.

7.1 Přechodné pásmo

7.2 Pásmo tmy

7.3 Hlubokomořské dno

7.4 Život bez slunce

Slovníček

373

Poděkování

377

Autoři fotografií

378

Rejstřík

380